

DZIENNIK I LUSTROWANY DLA WSZYSTKICH O WSZYSTKIM

Slaby czlowiek, biedne dzieci, zachlanna kobieta

Co mówią świadkowie o stosunkach w domu Zarembów

Kraków, 21-go marca.

Dziś w procesie Gorgonowej odbywało się dalsze przesłuchiwanie świadków dowodowych.

Gorgonowej nlema

Kwadrans po godzinie 9 zwróciło uwagę sprawców prasowych to, że nlema sędziwa na sal Gorgonowej, gdy zwróciła bywała już o godz. 9. Dalo to powód do pogloski, że Gorgonowa jest chora. Odpiera sie pierwszy dzwonek, znak dla sędziów przysięgłych, by zajęli miejsca, tymczasem Gorgonowej na sal nlema. Spoztrzegła to prokurator i dale znak, by przysięgli zatrzymali sie jeszcze w poczekalni. Nastepnie o godz. 9.37 powinkowy sprowadza Gorgonowa na sale.

— Co sie stalo? — pyta ja jeden z dziennikarzy.

— Nie przyszl po mnie. — odpowiada Gorgonowa.

Znowu dzwonek. Wchodzl lawa przysięgłych, a wkrótce potem zjawia sie na sal trybunal.

Przewodniczący pyta sie wożnego, kto ze świadków przybyl na dzisiejsza rozprawę. Okazuje sie, że stawili sie: Wiktor Arletti, Piotr Kiszakiewicz i Helena Pocka.

Wezwano na sale świadka Arletta. Jest to mężczyzna, lat okolo 45. Zeznaje nieco chorym, wobec tego zwraca sie do niego obrony, by mowil glosnie.

Przykre sceny

Arletti mowil o stosunkach w domu Zaremb. Poznal Gorgonowa w roku 1930, w kwietniu, spotkal sie potem z Zaremba i Gorgonowa przy obserwowaniu z klatka Zaremba uroczystosc 3-majowa. Sadzil, ze Gorgonowa, to zona Zaremba. Pewnego razu byl świadkiem bardzo przykrej sceny miedzy Gorgonowa a Lusla, w domu Zaremb, na le komentowaniu listu od Zaremb z Warszawy. Lusla coś chciala prostować, na co Gorgonowa odwarzala sie w ostrzy potopu. „Ty musisz być zawsze madrzejsza odemnie!“. Lusla w tej chwili przeniosla sie do innego pokoju z uwagi, ze jezeli jest zbyt ciezko, to sie wyniesie.

Świadek ocenil, ze właściwie Lusla na rano. Gdy Lusla sie oddziala, Gorgonowa zalala świadka listnym potokiem słow i wyzwalila mu swola role w domu Zaremb. Gorgonowa zakonczyla wyslaw zalow z zdaniem: „Jestem przekonana ze Lusla wysluchala pod drzwiami waszego, co Panu powiedzialam“.

— Zrobilo to na mnie przykre wrazenie, — mowil świadek — tem przykreml ze, ze znalazem Zaremba jako czlowieka wysoce inteligentnego, który duzo pranie nad soba, duzo czyta, ma obrzydliwie biblioteka i cateni godzinami przeladuje nad klatkami.

Arletti, z kofcem czerwiec mial opuścić Lwów, gdyż skonczyl czynnosc w Kasie

Chorych. W tym okresie posredniczył miedzy Zaremba, a spolnikiem w jakies sprawie. Po tym arbitrazu nawiazal blizszy kontakt z Gorgonowa i Zaremba.

Kobiety w zyciu Zaremb

Wspólnik Zaremb, zarzucal, ze Zaremba jest lekkomyślny w stosunku do kobiet, a za nalwieksza lekkomyślnosc uwazal zwlaziwianie sie Zaremb z Gorgonowa. W koncu lipca nastapil w Brzuchowicach jakis przewrot w stosunkach domowych. Dzieci przeladzaly do Lwowa i ciagle konterowały z ołcem.

Wtedy Zaremba powiedzial, ze Gorgonowa jest tragedia jego zycia, ze nie umiala dzieci do siebie przylwiazac. Dzieci wychowyli do Rymanowa i przysylaly listy do ołca. Zaremba hardo sie rozczal tem listami, odczytywal je ze zlam w oczach i przyzaczal wyjatki z listow w biurze. (Arletti pracowal u Zaremb po zakonczeniu czynnosc w Kasie Chorych, do których byl zaangażowany.)

Cięzki okres

Kiedy dzieci wróciły, nastal ciężki okres w zyciu Zaremb z okazji katastrofy budowlanej. Uwieziono jego i spolnika Luchta. Tymczasem przyszedl do świadka Czernecki, który powierzone mial przez brata pewne prace i powiedzial, ze mial straszna awanture od Lusla, ze doprowadzil do widzenia sie Gorgonowej z Zaremba w więzieniu. Na propozycję tegoż Czerneckiego, Arletti mial posredniczyć miedzy Gorgonowa, a Zaremba i doprowadzić do zgody.

Os niezgody

Osl niezgody byla Stełnowa. Rozmawial wówczas z Gorgonowa, a cukniem i wtedy wyzeczala ona caly szereg oskarzen. Po owej rozmowie poszedl świadek do Zaremb, który powiedzial, ze zale Gorgonowa sa komedia, i ze on ma caly szereg dowodow jej wstretne postepowania.

Zwrociłem wówczas uwage na nieaktowne zachowanie sie Lusl w stosunku do Czerneckiego oraz na jej niewladne postepowanie z temi listami. Jak to pomilki, pojawily sie w jego oczach ze blyskl i juz nie chial rozmawiac. Dochodzily mnie potem sluchy, ze mial mi za zle, iz krytykowalem postepowanie Lusl. Przyszan trzeba, ze dzieci robily jaknalysympatycznie wrazenie. Skoro wychowywali sie w takiej atmosferze, a mialo to byty tak dobre, świadczy to o jakimsl zdrowym instynkcie.

Kilka dni potem byl świadek w interesie u Stełnowy. Przyszlo do rozmowy o Stełnowie. Zaremba dal mi slowo honoru, ze nie go nie tacy ze Stełnowa. Nawiasem wracil Arletti, ze na stosunki Zaremba do Stełnowy, zwrócił uwage spolnik i Stełnowa zostala usuneta z biura.

„Ta smarkata...“

Kiedy później rozmawiał z Gorgonowa, to zalila sie przedewszystkiem na Lusle i wyrazila sie, ze „ta smarkata jest wyrocznia w domu“. Zalila sie również na Bieleckiego. Na imie to wszystko nie robilo wrazenia, czulem jednak, ze sie to zle skonczy, ze skonczy sie skandalem. Gorgonowa opowiadala nastepnie, ze po mordsterwie, gdy byl Zaremba aresztowany poszedl do sędziego Kulczyckiego interwienowac w jego sprawie.

Sędzia Kulczycki powiedzial wówczas: „Niestety Zaremba bronl Gorgonowa“.

Przewodniczący pytaniami skierowanemi do świadka, rozszerza różne szczegoly do jego zeznan.

Przewodniczący: — Pan uwazal ze dzieci za hardo dobre. Czy uwazal Pan Stasia za prawdomownego.

Świadek: Tak.

Kultura i policzek

Obronica Ettinger: Pan powiedzial, ze Zaremba to czlowiek wysokej kultury. Czy uwazal Pan uderzenie w twarz kobiety, za objaw kultury?

Świadek: Nie. O tem odpowiedziałem sie dopiero później, na te późniejsze zająś. Ja mowie kolejno o swoich odczuciach w stosunku do Zaremba, a nie o odosobionym fakcie.

Obronica Woźniakowski: Moze ml Pan powie, jaka role odgrywal w tej sprawie Bielecki? Bo z relacji Czerneckiego wynikało, ze on tam wracal sie niepotrzebnie do nieowich rzeczy.

Świadek: Byl to pomocnik magazyniera i pobieral pensje.

Obronica Woźniakowski: To stol w sprzecznosci z wzrastajacimi zeznaniami Bieleckiego, bo on twierdzil, ze robil to za kolacje.

Wśród trybunalu widac lekki sprzeciw, jakby dla zaznaczenia, ze Bielecki tego nie mowil.

Obronica Woźniakowski: Czy Bielecki opiewal sie dziełmi?

Świadek: Styszałem o tem od Czerneckiego.

Pani domu

Obronica Woźniakowski: Pan powiedzial, ze Zaremba prowadzil dom otwarty. Kio tam bywal? Czy p. Zaremba prowadzil dom przez rece Gorgonowej i jak odnosiliscie sie do p. Gorgonowej.

Świadek wylicza szereg nazwisk i powiada: Do p. Gorgonowej odnosilismy sie powaznie. Dom prowadzila ona.

Obronica Woźniakowski: Proszę o zaprotokolowanie tego, bo to proze pierwszy wychodzi.

Obronica Axer: Czy nie mowila p. Gorgonowa, ze chce sobie stosunki z Lusla poprawić.

Świadek: Nie wiem.

Obronica Axer prosil odczytanie aktu dotyczacego zeznan świadka o tem, ze

Gorgonowa prosila go o posredniczenie w ulozeniu sie poprawnych stosunkow z Lusla. Odczytano zeznania świadka.

Jak to bylo w sledztwie?

Świadek, sluchajac tych zeznan, powiada: „W sledztwie jednym uchem sluchano, a drugim wypuszczano.“

Po tej uwadze nastepuje dluzsza wymiana zdai miedzy przewodniczącym, prokuratorem i obrońcami.

Wczesnie przewodniczący ustalal do protokolu, sposob przesluchania świadka w sledztwie i dyktuje: Przesluchane świadka odbywalo sie w ten sposob, ze świadek zeznal, a zapisywal to aplkant. Sędzia Kulczycki byl w pokoju, ale pytan nie zadawal. Świadek ml wrazenie, ze nie slyszal on tego, co świadkowie zeznali, a to dla tego, ze ciagle przyskakowalo. Różne osoby wychodzily i przychodzily. Protokól świadkowi nie odczytano.“

Znowu wymiana zdai miedzy przewodniczącym, prokuratorem i obrońcami w kwestii proceduralnej.

Po uzgodnieniu stanowiska, świadka uwolniono i wezwano na sale świadka Piotra Kiszakiewicza, budowniczego

Świadek Kiszakiewicz

Jestto 50-letni mężczyzna. W jego domu mieszkal Zaremba w tym czasie, gdy sprowadzil do domu Gorgonowa. Dziel byly hardzo male, byly hardzo grzeczne, Lusla hardzo pilnowala Stasia. Gdy przyszla Gorgonowa, Zaremba przeniosla sie do wiekszego mieszkania. W tym czasie nie byl zadnych nienawisci, z dziełmi Gorgonowa obchodzila sie dobrze.

Świadek opowiadala, ze bywal czesto w domu Zaremba we Lwowie, bywal i w Brzuchowicach, gdy dzieci podrosly, styszal czesto sprzeczki Gorgonowej z Lusla.

Szczegółowo świadek opowiadala wypadki od czasu wyjazdu dzieci do Lwowa w roku 1931. Bylo to właśnie w czasie, gdy Zaremba na dobre poróznil sie z Gorgonowa. Kiszakiewicz znalazl sie wtedy w Brzuchowicach i Gorgonowa opowiadala mu, ze Zaremba z nią nie mieszka, bo córka jego narobila plotek.

Zalila sie, ze Lusla wykradła jakies listy i oku jej pokazywala. Wtedy dzieci wróciły z Rymanowa.

W tym czasie Zaremba przeniosl sie z pokoju na gorze do gabinetu na dol. Stal obok pokoju dzieci, a do świadka opowiadala: „Musielam swielego nieprzejacela zostawic na gorze.“

Zmiana stosunkow

Zaremba poszukiwail mieszkania. Gdy dowiedzial sie, ze u świadka jest mieszkanie wolne, doszlo zaraz do porozumienia. Mieszkanie to mialo być dla Lusl, Stasia i Zaremb. Gorgonowa tam nie miala mieszkać.

(Ciag dalszy proc. Gorgonowej na str. 22)

(60)

STRESZCZENIE POZCZATKU POWIEŚCI.
Jan Tadeusz hrabia Klimeczko z Bielska porzucałoj małutką i nazwał ją przysiężką. Ona była tak dobrą i szlachetną i z pewnością uleżała się za nią. Natychmiast jednak zaniechała. Elżbieta też myśli.

Na twarzą księcia znać było wyraz lekkiego zakłopotania. Teraz bowiem poznał dziewczynę, jakkolwiek istotnie nie była dlań niczem innym, jak chwilową zabawką, kaprysem chwili.

Wolał jednak udąć, że jej nie zna. Tak było daleko rozumnie.

— Co to gadasz? Nie przypominam sobie wcale, abym się kiedykolwiek widział. Mów jasno, kto jesteś i czego chcesz odemnie!

Szorstkie słowa przestraszyły biedną kobietę. Lży popłynęły z jej oczu.

— Jasnio oświecony książę, — wy-mówiła z bolesną skargą, — muszę rzeczwiście przypomniać się pamięci księcia pana? Czy już zupełnie zapomniał wasza książęca miłość o nie-szczęśliwej Elżbiecie, dawniej pannie służącej księżniczki Klimentyny?

Jakże dumna byłam wtedy, przed rok, kiedy otrzymałam miejsce u dobrej księżniczki, którego mi wszyscy zazdrościli. Zdawała przecieży byłam sierotą, której rodziców nakryła ziemia cementarna. I było mi też jak w raju. Przywiałam się całem sercem do mojej młodej pani i nigdy z ust jej nie posłyszałam surowego słowa. Ale i w tym raju czułab na mnie wąż grzechu. Dawniej nieraz mówili mi ludzie, że jestem ładną, ale opierałam się zawsze wszystkim pokusom. Moje nieszczęście jednak chciało, że ścigałam na siebie oczy waszej książęcej miłości. Czennie ja uboga dziewczyna byłam dla wielkiego pana! Niczem! Nędznym stworzeniem, które powinno się uważać za szczęśliwą mimo wyraz, że zdołało zwrócić na siebie uwagę takiego dostojnego pana!

Dość długo opierałam się, wreszcie zdarzyło się, że kiedy wasza książęca miłość szukała córki w jej pokojach, zastał mnie tam sama. Bóg i ci, którzy w tej godzinie patrzyli na mnie z niebios, jest moim świadkiem, że omierała się i błagała pana i księcia. Ale książę pan nie miał dla mnie litości! Dumni książę Sułkowski był przeciw moim panem, ja tylko szła; a nieprzyjaciółcy mi oporu, unięzali też pokonać opór niedowierzającego bezbronnej dziewczyny.

Plakałam wówczas krwawemi łzami, a kiedy nie mogłam już ukryć meji hańby, chciałam się utopić, aby uniknąć nędzy i wstydu. Ale obawa przed grzechem i miłość do dziecka, które miało przynieść na świat, pokusiły mnie.

W zamku pozostać nadal nie mogłam oczywiście. Opuszczam go, zanim hańba moja stała się jawną. O głodzie i znajomości tulałam się tu i owdzie, znajdując chwilowo zajęcia, lub żyjąc z czasem z nędznych okrucich ludzkiej jałmużny. W stawini na kupie słomy urodziło się przed kilku dniami dziecko. Księżka Sułkowski go! Teraz jednak zabrakło nam i tego ostatniego przystulku. Wypędzono mnie, abym szukała żywności dla siebie i mego dziecka. Wśród głodu i zimna, tulałam się całemi dniami z

dzieckiem. Teraz jednak wyczerpała się już moja cierpliwość. Chora, zmęczona śmiertelnie, zaledwie zdołałam przywlec się tutaj, do waszej książęcej miłości, doślad mnie przynęła rozpacz. Powiedziano mi, że jutro jest ślub księżniczki. I dlatego zaklinam was, panie, abys w wigilję dnia, którego córce twej zapewnić ma szczęście, zechciał zlitować się nad nieszczęśliwą, która także jest młodą, a nigdy jeszcze nie zasnęła szczęściem, nigdy nie miała nad sobą ojcowskiej opieki! A jeśli, książę panie, nie ma litości dla tej, która nigdyś trzymała w swym uścisku, to przeciwie niepodobna, aby jej nie miał dla chłopczyn, który jest owocem tej godzinny uścisku, jest dzieckiem mojem. Nie patrz pan, książę, na mnie takim ponurem wzrokiem, nie przychodzę przecież przypominać ci obowiązków ani też grozić, przychodzę prosić pokornie o najszybsze miejsce pośród twej służby,

— Nie, moja kochana. Z tego nie być nie może...

wdzięczna, jeżeli w ten sposób znaję kawalek chleba dla siebie i dziecka.

Książę Sułkowski zagryzł wargi. Nerwowo palcami rozczesywał siwiejące brody.

Wreszcie sztychcem spojrzeniem zmierzyl biedną Elżbietę, której oczy wlepione były w niego, w trwożnym oczekiwaniu.

— Doprawdy, dlatego może, abys przed całą służbą i przed każdym, co słuchać zechce, chwiliła się i opowiadała, że książę Sułkowski jest ojcem twojego dziecka. Twoja głupota, albo raczej twoja przebiegłość godną jest podziwu! Nie, moja kochana, z tego nie być nie może.

Elżbieta zalka cicho.

— Przysięgam książę panie, że nigdy, ani jednym słowem nie zdradzę tej tajemnicy. Jeśli jednak nie chcesz już mnie ani swego dziecka zatrzymać u siebie, to raz przynajmniej z bogactw twych dać mi skromną bodaj sumkę, bodaj tyle choćby, abym miała na mleko dla dziecka, na chleb suchy dla mnie, do-poty, dopóki nie znajdę dla siebie pracy! Panie, bodaj z pięćdziesiąt, bodaj z dwadzieścia guldenów, a będę ci, książę, wiecznie wdzięczną!

Książę zaśmiał się uragownie.

Nie zależało mu wiele na pięćdziesięciu guldenach, nie zależało i na większej kwocie, ale powstrzymał

go od obdarzenia biedaczki inne-względem.

— Dość tego! — krzyknął surowo. — Ani jednego guldena, ani jednego krajara nie dostaniesz odemnie. O, ja znam dobrze tajemne twoze zabiegi. Niechym się zgodził z litością dać ci najdrobniejszą choćby sumę, to w tym datku leżeć będzie przynajmniej, że jestem ojcem twojego dziecka. Raz otrzymał wspaniałe wsparcie, mówiłabyś ludzom: „Patrzcie, wszakże sam przynajmniej, że to jest jego dziecko, bo mi dał pieniądze!” Nietylko, że mogłabyś wtedy skompromitować mnie przed ludźmi, ale nawet jeszcze wto-czył mi proces i wygrać go. Za to dziękuję pięknie. Nie jestem war-tym, żebym przez złe pojęta dobro-czynność oddawał się w twoje ręce. Wogóle, skąd ty do mnie przycho-dzisz? Ja cię nie znam. Kto wie, co ty za jedna. Zbierzaj mi czas nie-potrzebnie. Idź i poszukaj sobie in-

namyśliła się i z płaczem wyszła z po-koju.

Przez chwilę zamierała, jeszcze próbowała uciec się do księżniczki Klimentyny.

Ona była tak dobrą i szlachetną i z pewnością uleżała się za nią. Natychmiast jednak zaniechała. Elżbieta też myśli.

— Nie, nie! Raczem umrzeć, niż odkryć przed księżniczką Klimentyną swą hańbę. Czysta, niewinna dusza księżniczki odwróciłaby się od niej z pogardą, bo jej obsem był wszelki brud i łajzarnia. A potem wy-wać jej pomocy, znaczyło to tyleż, co odsłonić przed nią błąd i hańbę własnego jej ojca. A czyżby wówczas zatwardziałego serca człowiek nie wyparł się swej winy? Czyż po doświadczeniu, zrobionem przed chwi-lą, nie mogła lekać się, że — gotów oskarżyć ją o chęć „wymuszenia” i zamknięcie w więzieniu. Po nim wszystkiego można się było spodzie-wać.

Wśród lodowatego wichru i stru-mieni deszczu, śliza nieszczęśliwa młoda matka z kwilaniem niemowlęciem wprost przed siebie, nie wiedząc gdzie teraz szukać schronienia i opieki. Głód szarpał jej wnętrzności, a dziecie, pozabawione pokarmu ma-cierzyńskiego piersi, płakało coraz za-lotniej.

Modlitwa jej biegła w niebo, do gwiazd chłodnych a wielkie tży spły-wały po błacie, zapadłej twarży.

Opuszczona, opuszczona od wszystkich.

Zwróciła się do kilku przechod-niów o jałmużnę, ale tu wyrzucali jej tylko młodość, nawoływali do pracy i odrzucali bez miłosierdzia.

Nie pozostawało jej nic już inne-go, prócz śmierci? Trzeba było ko-niecznie wraz z dzieckiem rzucić się w zimny spleniony nurt rzeki pod tym mostem, na którym teraz stała?

Przecież była jeszcze tak młoda. Zał umierać, gdy się ma osmnąć się lat.

I czyżby rzeczywiście niema już dla niej żadnego przystulku na całym szerokim świecie?

Nagle zabłysła jej myśl jedna. Pozostawało w lesie wśród gór w malej, wpoły zapadłej chacie mieszkała pewna staruszka.

Nazywano ją powszechnie matką Brygidą. A znano z tego, że zbierała w lesie różne lecznicze ziołka, że sprzedawała których utrzymywała się mniej, niż skromnie.

Ludzie unikali jej dość wyraźnie, twierdzono w okolicy, bowiem, że była „czarownicą” i miała sporządzać różne czarodziejskie napoje i posiadała wiedzę innych sztuk czarownic-skich.

Ta staruszka była prababką Elżbiety.

I Elżbieta dotychczas nie odwie-dzała jej nigdy, wstydzila się bowiem tego pokrewieństwa i lekka się, aby stosunek z Brygidą nie pozabawił jej to reszty względów u ludzi.

Teraz jednak gdy i ją od siebie odrzuciło społeczeństwo, przyszła jej na myśl stara babka.

Z początku wahała się, czy wy-wód jej byłoby bowiem przynajmniej ba-be, która może i była potępić również i odrzuć. Ale chyba okrutniejszą nie może być dla niej, niż to, że dździ się lać.

Określała mocniej dźwiękiem chęci i zapuściła się odważnie w gę-wie lasu.

(Ciąg dalszy nastąpi).

„Kilimontowa”

Żywy grób górników polskich

Originalny reportaż „Z Groszy”

Polechalim się samochodem. Z chwila, gdy przybyliśmy do Kilimontowa, zauważyliśmy przedwzrostkiem licznie rozstawione posterunki policyjne, uzbrojone w karabiny, w hełmach stalowych. Na pierwszy rzut oka wlokła jakby wymarła. Dopiero pod murami kopalni, widząc żywe ślady. Przeważnie kobiety w chustkach. Sioła, sędzia, niektórzy kłecza. Tworzą liczne grupy. Panuje milczenie — wszyscy czekają na wiadomość z pod ziemi.

Pelno niewiadomą obiegło między kłeczkami. Niektórzy mówią, że w kopalni nie ma żywych. Inni zaś zawiadowcy, znajdujący się poza obrobem kopalni, wśród bloków mieszkalnych. Czekają tutaj za dnia i w nocy, na jakąś wiadomość o swoich najbliższych, znajdujących się w podziemiu.

Na terenie kopalni

Policia zatrzymuje nas na drodze i leżymy. Dowiadujemy się, że ma nas kilka pilnowania, by żaden agitator komunistyczny nie dostał się między miejscową ludność i nie podał do zwątpienia. Mamy liczne posterunki policyjne, rozstawione na drogach i dostajemy się tam tylko przed wejście na teren kopalni. Tam, wśród wesołej grupy kłeczek, kilku ławaliwów, porcjerni ściska kontrola policyjna. Przepuszczają nas jedyną.

Kilku znajdujących się na terenie kopalni robotników oznajmia, poci przyjechał i prosi, by przy pomocy mi dostać się do wnętrza kopalni. Na ochotnika zgłosił się do nas delegat robotników z Świączki, który obiecał nam ułatwić nasze zadanie. Zaprowadził nas do nadzawczych. Bulińskiego, a następnie do nadzawczych p. Frycza. Jak przewidywaliśmy, obaj panowie uważali się za niekompetentnych do udzielenia mi zezwolenia, zwrócenie kopalni.

— Może pana redaktora zatrzymać w podziemiu, a nas pociągło się do odpowiedzialności — tłumaczy mi inż. F. Nie mam moich zapewnień, że się tego nie powiem i gotów jestem złożyć odpowiednią deklarację, że żądę do kopalni na własne ryzyko, inż. F. nie chciał styczyć z tem.

— Był dzisiaj kłeczka proboszcz z Zakrzewa, oraz wczoraj było dwóch wikarych. Pragnęli również zejść na dół, jednak nie pozwolili i gotów jestem złożyć odpowiednią deklarację, że żądę do kopalni na własne ryzyko, inż. F. nie chciał styczyć z tem.

Na powierzchni

Powrócił mi zatem na teren kopalni, by odzyskać robotników, strejkujących na powierzchni. Według założeń kopalni „Kilimontowa” wynosi 810 robotników. Około 200 pracuje na powierzchni. Przytłumił on do strejku w tym samym dniu, co ich kolezady pod ziemią. Od 7 dni nie opuszczają terenu kopalni.

Robotnicy ich dostarczają im pożywienie. Są jednak dnie, w których robotnicy odmawiają przyjęcia jakiegokolwiek pożywienia. Tym sposobem pragną dobitnie zdokumentować swoją demagogię. Robotnicy na powierzchni przeżywają w kopnicy. Tutaj spędzają czas za dnia i w nocy. Na dziedzińcu kopalni panuje wszędzie pustka.

Ludzie z podziemi

Mielimy szczęście. Zarząd kopalni, znajdujący się na kopalni „Mortimer”, zawiadomili zawiadowcę „Kilimontowa”, że gotów jest perfraktować z delegatami, znajdującymi się w podziemiu kopalni górników. Dowiadujemy się dalej, że zarząd kopalni wciąż zapowiadają 15-procentową obniżkę płac. Kto windy pociągnie w fuch. Wywołano to wśród ludności, okalającej mur kopalni, duże poruszenie. Gdy jednak dowiedzieliśmy się, że z podziemi wyjeżdżają delegaci, ludność się uspokoiła. Przyczyną jest bowiem wielu okładających tylko ofiarę niezwykłej demagogii, którzy wywołano na meczach. Zgadziliśmy na czas, by spotkać się z ludźmi, przebywającymi od 7 dni w żywym grobie. Z windy szybkiej wyszło trzech ludzi obrotnych, czarnych od troch, z oczami zapalającymi. Dwóch kłeczek na powierzchni, spieszmy im z pomocą. Nie chcą się przyznać, że są osła. Ociężają się z potu, który obficie spływa im z czoła.

Robią nas...

Spółcześni ich są jednak twardzi i mówią o niezmownej wolni przeprowadzenia

swej akcji do końca. Przestępuje do jednego z nich i przedstawiam się jako dziennikarz.

— Chciałem do was zejść na dół, jednak nie pozwolono mi. Obawiam się, byłoby mi tam nie zatrzymanie — mówię do niego.

— Ja wiem, że nas robia dzikusami, komunistami i diabli wiedzą czem jeszcze. Czy my to nie wygadamy, by komu zrobić krzywdę? Jak pan redaktor zjedzie na dół, ręczę, że włos pana z głowy nie spadnie i wróci pan zdrow na górę. Owszem, zatrzymamy w podziemiu każdego, który nas krzywdzi i krzywdzi. Ale nigdy redaktorów, którzy przecież mogą nam tylko pomóc, przez napisanie prawdy.

Jak jest pod ziemią?

Otoczyło nas gono innych robotników. W czasie, gdy kolega robi zdjęcia fotograficzne, zaczęłam się wypyttywać. W jakich warunkach żyje i cierpią znajdujący się w podziemiu kopalni górnicy.

— Jak mnie informowali... wszyscy górnicy w liczbie kilkuset, dokładnej cyfry nie mi mógł powiedzieć, znajduje się na 400 metrów głębokości, zaropowali w jednym miejscu, w pobliżu windy. Wszędzie ganki, a zwłaszcza prowadzące pochylina ku wyjściu, zostały zagrodzone tamami, które ustawiono w pierwszych dwóch dnach.

Na dolo panuje bardzo surowa dyscyplina. By znajdujący się w podziemiu kopalni górnicy nie podburzali swoich najbliższych, którzy zstąpiła im na dół po windy, istnieją tam kontrola niewolno

ciela. Wszyskie litery i karteczki podłoża rewizji. Wolno pisać, że górnikiem wędzio się w podziemiu dobrze. Inaczej nie wolno. Wolno dodawać rozdziałom okłady, ale nie wolno rozpaczać.

Nieśmiać się do siebie, że górnicy, jest bardzo mało. Panuje tutaj straszny zaciąg. W tym dobowornym grobie czy wzięliem górników, jest niewzwykle gorąco. Nie dziwnego, że dużo jest zasłabnięć. Wskazano część górników z osłabienia, nie muszą się z miejsca. Leżą cały dzień po kotle na posadze betonowej. Za poduszki kołszy kładła wełna.

Potrąmy przysyłała im rodziny. Nie zawsze jednak wolno im przyjeżdżać. Gdy większość górników postanowiła potraw nie przyjmować, wówczas podporządkować muszą się wszyscy.

Nie możemy ustąpić

— Jak długo myślicie się tak męczyc? — zapytuje jednego z górników.
— Tym razem ustąpić już nie możemy. Wydaję nas tylko jedna trudność, jeżeli nie colna redukcja. Nam i tak wszystko jedno jak zgita — my — brz nasza zdecydowana odpowiedź.

Rozmawiałem jeszcze przez pewien czas z górnikiem. Nagle wyczułem, że ktoś przysłuchuje się rozmowie. Było to aspirant policyjny p. Pałak. Obawiam się, że obecnie przedstawiciele policji może kłeczować swobodnie wypowiadanie się robotników i zwrócić się do Świączki, że chce rozmówić się z nim gdzieś na uboczu. Aspirant p. Pałak stanowczo nie jednak temu sprzeciwia, a że i ja nie myślałem ustąpić i jednego z robotników nie chciałem narazić na jakiegokolwiek nieprzyjemność, z powodzeniem mi informację, p. Pałak, korzystając ze swojej władzy policyjnej, odmówił mi prawa pobytu na terenie kopalni.

Komunistów niema

W drodze asy. Pałak tłumaczył mi, że wśród robotników są komuniści. Dla pewności udałem się jeszcze raz do gmachu zawiadowczy kopalni, by od tamtejszych przedników dowiedzieć się coś bliższego o nastrojach politycznych wśród strejkujących robotników.

— Chwała Bogu, w Kilimontowie komunistów nie mamy prawdo wcale — odpowiedział mi jeden ze strażników. — Na kopalni wogóle ich niema, bo każdego, który podejrzany był o komunizm, zwolniliśmy już przy dawniejszych rednckach. Nasi robotnicy i ich rodziny są bardzo religijni. Długo odbyło się w kościele parafialnym na Zagórzu nabożeństwo za górników w podziemiu. Czy to jest komunizm? — zapytuje mnie mój informator.

Oczywiście, że nie. Podziękowałem na informację i udałem się z powrotem na ulicę, by pomówić jeszcze z którymś z robotników.

Czy doboworna ofiara górników Zagłębia Dąbrowskiego odnieśli jakie skutki?

czasem zandarmi mieli jeszcze rewolwery w pochwach.

Po pewnym czasie wszedł do pokoju rotmistrz Czesław Smoczyński, starszy zandarm Wołoskiego, również skaut poznanski.

— Stefciu, co robisz? — zawołał.

Wolski, widząc starego przyjaciela, o którym widział, że jest szefem zandarmierii, uspokoił się.

— Jak widzisz, — odpowiedział — bawimy się. Przecież browning mógł jeszcze być zabezpieczony, a zresztą jest w nim tylko jedna kulka, a oni — wskazał na zandarmów — mają mniole arszawian w sobie.

Rotmistrz Smoczyński rozkazał zandarmowi przyjeżdżać, potem zwrócił się do Wolskiego z propozycją, by ten czempredzej z Poznania uciekał, w czem będzie mu pomocny.

— General! Dowóbr-Musnicki domaga się koniecznie, by cie postawiono na podłogę i wywieziono na bolszewizm, grozi ci kula w łeb — mówił Smoczyński.

— Komu? mnie? — zawołał Wolski. — Zobaczymy. Ja nie myślę uciekać. To musz browning, uważaj mnie za łwego arszawiana.

(Ciąg dalszy nastąpi)

W podziemiu kopalni... Strejkujący i głodujący niecierpliwie oczekują na wyniki swej heroicznego walki. Rysunek powyższy, acz niebystro udolnie wykonany, jest oryginalnym tworem stwardniałej i ciężkiej od pracy ręki jednego ze strejkujących górników.

Przywódzcy spiskowców i szpicelów polskich

Sirżalzy w pasażu kina „Apollo”

Już jako harcerz, Wolski specjalizował się w służbie wywiadowczej, biorąc sobie za wzór twórcę skautingu, generała Sir Baden-Powell. Właściwie on organizację skautową, jako organizację wojskową i przysposobiał się do udziału w walkach powstaniowych. Przeprowadzano im tylko ćwiczenia wojskowe, przyczem ćwiczeniem tym nadawano to realne, jakie w faktycznym powstaniu mogło zaistnieć. Bardzo więc rychło skauci poanalizowali, że główną rolę we wszystkich poczynaniach wojskowych odgrywa wywiad.

Na nie zdążyły się wszelkie plany i kombinacje, jeżeli poprzednio nie zasiegnięto... języka.

W tych to ćwiczeniach Wolski był specjalistą od wywiadu i rzadko który

z innych skautów mu dorównał. Ten swój talent wywiadowczy użył Wolski później w spisku poznańskim, do którego od samego początku należał. Dzięki nim spiskowcy wdziedli o wszelkich niemal poczynaniach władz policyjnych i wojskowych w Poznaniu.

Wiadomości te przydały się spiskowcom, zwłaszcza w okresie reorganizacji niemieckiej, gdy Niemcy usiłowali wywieść z Poznania wszystkie zapasy broni i amunicji, umundurowania i żywności.

Gdy wybuchło Powstanie Wielkopolskie, Wolski został dowódcą oddziału, z którym walczył później na ironie północnym.

Wolski miał jednak pewną brzydką wadę. Zwierzników uważał za równych sobie i bezceremonialnie występował względem nich.

21 lutego 1919 r. zjawił się Wolski u Dowódcy Wojsk Wielkopolskich i żądał audiencji u generała Dowóbr-Musnickiego,

Znając Wolskiego, jako niebezpiecznego awanturnika, ostrzeżono przed nim generała. Ten jednak postanowił wysłuchać Wolskiego.

W towarzystwie czterech oficerów i dwóch żandarmerii przybył on do pokoju, w którym kazano mu czekać. Po chwili zjawił się generał. Wolski stanął na baczność.

— Panie generale, — odezwał się — przychodzę w imieniu oficerów i żołnierzy wielkopolskich. Wczytaliśmy w gazetach, że pan skradł złoto i jakieś auto. Oskarża pana generała, general Waszyński w gazecie „Rząd i wojsko”. Winien pan sprawę tą wyjaśnić.

General Dowóbr-Musnicki był zakoczony bezczelnym wystąpieniem Wolskiego.

— Ależ to bolszewik. Aresztować go! — krzyknął.

Wolski schwylił za browning. Oficerowie zasłonił generała Dowóbr-Musnickiego i natychmiast z nim wyszli. Wolski pozostał z dwoma żandarmami, którzy nie widzieli, co poszła.

Sytuacja była naprężona. Wolski utrzymał rewolwer w ręce, gdy tym-

UCZCIWY CZLOWIEK.

— Czytałeś o procesie Gorgonowej?
— Od 14-tu dni wogóle gazet nie czytam.
— Bo przed dwoma tygodniami znalazłem złoty zegarek i boję się, że mógłbym znaleźć ogłoszenie o jego stracie i wtedy jako uczciwy człowiek musiałbym go oddać.

W CZASIE KRZYŻU.

— Patrz! Idzie ten stawy malarz, co to wozowi szerzoki płotko!
— Płotek? Naturę martwą? Pejzaż?
— Nie. Prześliczono.

W RESTAURACJI.

— Kehnel! Co to jest? Grzebień w zupie?
— O jak to dobrze! To się kucharzka ucieży — myślała, że zgnat.

NA WIZYJCIE.

Pani domu da gościa:
— Młogoczno, przyszedł pan z bratem?
— A bo prościu pan, ciagnęliśmy łosy, kto ma łę.
— I pan wygrał?
— Na! Prześlamem.

W NIEMCZECI.

— Syronał pan, panie Schuch — nasz pływacz Adolf ma zabawkę Niemców obolił pól!
— Nie może to być obchale, panie Müller — ja jestem dziełki pial!

PIEKNA CERA.

— Kobiety ma! zawsze piękniejszą cerę od mężczyzny.
— Naturalnie!
— Nie! szczerbie.

NOWY TELEFON.

Pewien lekarz otrzymał później wieczorem telefon od swoich trzech koleżków.
— Przyszodył zaraz do klubu, brakuje nam czwartego do bróda!
— Co się stało! — pyta milczącego, widząc, że mał odchodzi.
— O, kochanie, brzydki ódkiel wypadł! Trzech lekarzy już tam jest!

WŁASCIWY POWÓD.

Brown stał przed sądem.
— Nie rozumiem — mówi sędzia — o co chodzi. Póbił pan skarżącego w poczekalni kolejowej tak, że ten ni mógł się ruszyć, a potem wrócił pan z peronu i pobił go jeszcze raz?
— Mój pociąg się spóźnił, panie sędzio!

Pięściarstwo śląskie w obliczu mistrzostw Polski

Już niewielki okres czasu nas od największego wydarzenia pięściarskiego w Polsce. — W dniach 21, 22 i 23 kwietnia br. spotykają się w Warszawie najwięksi zawodnicy wszystkich okręgów, a więc Pomorza, Śląska, Łódzkiego, Pomorza, Krakowa, Wilna i Łowia, na dół i naszego na młodszego ośmiu pięściarskiego Białogostu, który walczył o zaszczytny tytuł mistrza Polski i wykazał poziom boksu w porównaniu okręgach.

Dotychczas bojeszysy ślasy w każdorazowych mistrzostwach Polski, odgrywały dominującą rolę, a ich najzasięszym rywalem był zawsze tylko poznanacy, Dziś, sadząc według osiatu o rozegranych mistrzostwach okregowych, sila boksów śląskich nie przedstawia się zbytowaale.

Czemu przynależny nadejść upadek onięz produkowego w Polsce okręgu, którego reprezentantów zawsze wykazywali niewyłącznie zaciętością i żywotnością w walce?

Przedwzyskaniem em temu, że tacy zawodnicy, jak Górny, Wchelnik, Pyka i Klarowicz wzięli w sterczą zawodowców, by tam pokazać, że i w tej dziedzinie Polska załmnie wiodłomnie stanowiła. Przestem Moczo i wielokrotny mistrz Polski wagi musiał, prawdziwy tytu śląskiego boks, wywodził się zupełnie z czynnego życia sportowego. Wierczok, zawsze największy konkurent Malskiego, który walczył o mistrzostwo w wicemistrzem Polski, obecnie już nie znajduje się w swol onięz wspaniałej formie. Również niedziałowany K. Kupka nie znalazł dotąd odpowiedniego zastępcy.

Atę pomniawszu do wszystkiego, pytamy się, jak temu poradzić, co zrobić, by w War-

wie nie stanął na szarem końcu. W ostatnie tygodnieci mielęśmy okazę obserwowac na Śląsku międzyklubowe zawody, w których przewodził przez ring zawodzący, przelżywałszy naszych finalistów nawet o klasy. Jest to obaw bardzo pociągająca, gdyż konieczne wyznaczenie walk eliminacyjnych przez S. O. Z. B. wyjdzie nam tylko na dobre. Bedzie to nietylko sukces sportowy, ale i kasowy. Związek się napewno podopierze.

Kogo wyznaczyć do walk eliminacyjnych? Przedwzyskaniem w wadze musiel winił spotkać się walczący wspaniałym styl'em (dórecki ze „Stadionu“ (który ma wazę musza) z Nowakowem in. Górceki bezwzględnie pokona Nowakowskiego i będzie naszym na najlepszym reprezentantem. W wadze kunciel Gichy (Pol) jest to klasę lepszy od świętochłowaczana Nawy i winien spotkać się z nim. W półciężkiej klasieczy odpadł przy mistrzostwach z powodu nieznanego powodu. Jaso winno się przeciwstawić Kosielnikom, gdyż będzie on poza naszym mistrzem Rudkim najbliższym rywalem. W wadze lekkiej Działas według obecnej formy jest bezspornieci bezkonkurencyjny i Miska winien on wywołać pokonać. Oni w, jak również Wierczok, jakkolwiek będą oni mieli najbliższych konkurentów, napoleje jeszcze bronić będą śląskich barw. W wadze półciężkiej na mistrzostwa z mistrzem Armii pol. w Warszawie, musi się nie nadaje. Wystarczy zapewne, że zeslorozomni polscy Wyrasch znajdnie się w rozrzykach. Wronka, sympatja Warszawy, może tym razem coś zrobić.

Jeżeliśmy przekonani, że opólna nasza walka posucha i wszystkich zawodów śląskiego

Sport w Zagłębiu CZECIOSŁOWACJA — POLSKA W SO-

NOWCU?

W święta Wielkanocne w Sosnowcu zapowiedziany był mecz Czechosłowacja — Polska, o mistrzostwo Europy, robotniczych klubów.

Nadesła podobno wiadomość, iż drużyna czeńska nie przyjedzie do Polski, wobec czego mecz ten nie doszłoby do skutku.

O LOSY LIGI PIŁKARSK. W KIELECKIEM.

Łosy ligi okręgowej w Kieleckiem, stworzonej przed 2 tygodniami dotychczas nie w stały rozstrzygnięciem. Brak jest oficjalnych wiadomości.

Zarówno wiedeze podobno w Zagłębiu, jak również wiczeprzes okręgu p. Wojski, że których zwyciężymy się w tej sprawie, nie posiadają żadnych wiadomości.

W ub. sobotę podobno odbyło się zebranie kilku klubów Zagłębia, przeciwnych Lidsk przedniego stanu.

Według nieoficjalnych wiadomości PZPN, zatwierdził uchwałę o organizacji Lig, mistrzostwa której rozpocznie się 9 kwietnia. Dziś w Bedzianie odbył się powtórne zebranie klubów w tej sprawie.

SEICHTER W SOSNOWCU.

W torek przyjechał do Sosnowca Seichter, b. gracz warszawskiej „Polonii“, który ma grać w „Ruchu“ Seichter będzie równocześnie trenerem „Ruchu“.

„7 Groszy“

z odnośnikiem do domu

2 złote

Kto wygrał?

W torek padły następujące główne wygrane loterii państwowej:

15.000 zł. na n-r 3947.	20035
10.000 zł. na n-r 77416.	55203
5.000 zł. na n-r 28031.	53150
2.000 zł. na n-r 1199 11129 15301 20535	
2041 3360 4616 47651 48509 55203 53150	
12792 136721 139518 141800.	
1.000 zł. na n-r 3078 3203 5141 6331 12829	
13112 15777 18644 25340+ 31935 34845 40646	
50003 51244+ 51283+ 52157	
63890 67438 68947 70721 87920 90152 90736	
101821 102969 104473 109228 110138+ 112162	
113553 120176 122597+ 128823+ 128946	
132431+ 136816 137461 143922 145920 146544	
147267.	

Numerzy oznaczone + wygrywały premie

Szermierze ślasy w Krakowie

Reprezentacja Krakowska pokonała reprezentację Kra'owa 11:5

19 bm. jak już podaliśmy, odbył się w Krakowie międzymistrzowski turniejowy mecz na szable Kraków — Katowice.

W powyższym meczu odbyła młasta wystawily swoje najlepsze zespoły.

Katowiczanie, zdając sobie dobrze sprawę, odbyli bardzo staranne przygotowania pod kierownictwem swego fochim. Leona Kozy.

Z pódry efekt szermierczy śląskich zestawiono ostacem następujące drużyny: Zaczyski, Paszek, Sobik, P. K. S. i Ludwicki z I. Sł. Kl. Szerm. Walki odbyły się w pięknej sali Krakowskiego Okręgowego O. W. I.

Pierwsza kolejka spotkań dała rezultat 5:3 na korzyść Katowic. W drugiej rundzie 5:3 dla gości, w trzeciej 8:4, aż wreszcie Katowicze oparowujący zupełnie pasywnie ustatkowali wynik 11:5 dla Katowic. Najlepszy wynik uzyskał Zaczyski zwyciężając wszystkich

przeciwników. Sobik i Paszek osiągnę po try zwycięstwa. Scenacją było zwycięstwo Szlaka nad rutynowanym Czarnieckim w stosunku 5:0. Ludwicki pracował bardzo ostanie, lecz biorąc na siebie najgorszą rolę, to jest szczenie pierwszaj walki, która mu właśnie wypadła z mistrzem Armii pol. w Warszawie, musiał się zadowolić jedną wygrana.

Sędzią głównym był kpt. bandarmeri — Sędza z Warszawy. Sędziów bocznj p: dr. Ader i Worman z Krakowa, nałk. Hołystyński i mgr. Konogrodzki z Katowic.

Z wyniku powyższego oczekuje się z niecierpiwością drużynyowego spotkania na szable o mistrzostwo Polski pomiędzy I. Sł. Kl. Szerm. — P. K. S. i Katowic. W tej niedzieli, dnia 26 lut. o godz. 18-iej, w sali Powstańców.

Przypadki bezrobożności Francka

Raz znalazł jeden Francka, pocrestował go tabakę.
Franck bierze spora szczyptę, gdyż lubi przyjemność tak.

Tabakę wszedł do nosa i uśmiechnął się radośnie, chociaż kłucie i wiercenie w nosku coraz bardziej różnie.

Nagle poczuł piekło w nosie, coś go paliło, wiodło, rozpłyło, gębe otworzył jak wrota i wywalił na świąt ślępo.

Wreszcie kichnął, jak z armaty, mierząc wprost do tabakierki, z której... wyszła! tabakę, że na wiatry poszła cetera...
(Ciąg dalszy nastąpi.)

Miesięczna prenumerata „7 GROSZY“ wynosi zł. 2.00
W kraju z przesyłką pocztową zł. 2.31
Przy zamówieniu w urzędzie pocztowym zł. 2.41

KUOTO P.K.O. KATOWICE
Nr. 301.746

CENNIK OGŁOSZEŃ
Ogłoszenia drobne po 10 groszach za 1 słowo.